

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	7
1. Prawne aspekty orzecznictwa psychologicznego w zakresie psychologii transportu	11
1.1. Ochrona danych osobowych w badaniach psychologicznych	12
1.2. Badania psychologiczne wynikające z Ustawy o kierujących pojazdami	14
1.2.1. Badania kierowców i kandydatów na kierowców	16
1.2.2. Badanie instruktorów i egzaminatorów oraz kandydatów do pracy na tych stanowiskach	18
1.2.3. Badanie kierowców pojazdów uprzywilejowanych i przewożących wartości pieniężne	18
1.2.4. Badanie sprawców wypadków drogowych	19
1.2.5. Badanie kierowców ze względu na popełnianie wykroczeń lub przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w ruchu drogowym	20
1.3. Badania psychologiczne wynikające z Ustawy o transporcie drogowym	21
1.4. Szczegółowe zasady badań psychologicznych wynikające z aktów wykonawczych	22
1.5. Sytuacje nadzwyczajne w psychologii transportu	27
2. Standardy przeprowadzania badań psychologicznych	29
2.1. Określanie celu badania	29
2.2. Zróżnicowanie procedur diagnostycznych ze względu na rodzaj i cel badania	31
2.2.1. Badania psychologiczne kierowców wstępne i okresowe	31
2.2.2. Badania psychologiczne kierowców z grup szczególnego ryzyka	39
2.3. Badania obcokrajowców	41
2.3.1. Problemy formalne związane z badaniem obcokrajowców	41
2.3.2. Problemy językowe w badaniach obcokrajowców	42
2.3.3. Kwestie formalne badań obcokrajowców	43
2.3.4. Adaptacja metod testowych	43
2.3.5. Wywiad psychologiczny i obserwacja	44
2.4. Kryteria psychometryczne dla testów i urządzeń	45
2.4.1. Czym jest test psychologiczny i jakie warunki powinien spełniać?	46

2.4.2. Precyzja pomiaru i rzetelność	48
2.4.3. Trafność	53
2.4.4. Standaryzacja i obiektywność	57
2.4.5. Normalizacja	59
2.5. Etyczne problemy badania psychologicznego	62
2.5.1. Profesjonalna postawa	62
2.5.2. Przebieg badania i orzekania	71
2.5.3. Wynik badania	74
3. Wywiad i obserwacja w psychologicznych badaniach kierowców	77
3.1. Wywiad psychologiczny	77
3.1.1. Zasady prowadzenia wywiadu	77
3.1.2. Część pierwsza (ustrukturuwana) wywiadu – zbieranie standardowych danych	78
3.1.3. Wywiad z kandydatami do szkół o profilu samochodowym	80
3.1.4. Część druga wywiadu – ukierunkowana weryfikacja hipotez diagnostycznych	82
3.2. Obserwacja psychologiczna	91
4. Zakres badania psychologicznego	93
4.1. Procesy poznawcze i funkcje intelektualne	93
4.1.1. Rozumienie	95
4.1.2. Antycypacja	101
4.1.3. Spostrzeganie i uwaga	103
4.2. Osobowość	109
4.2.1. Temperament i jego wpływ na radzenie sobie w sytuacjach trudnych ..	117
4.2.2. Dojrzałość społeczna i emocjonalna	129
4.2.3. Stres i radzenie sobie	140
4.3. Sprawność psychomotoryczna	151
4.3.1. Szybkość i adekwatność reakcji	151
4.3.2. Koordynacja wzrokowo-ruchowa	152
5. Diagnoza psychologiczna wybranych grup kierujących pojazdami	155
5.1. Kandydat do szkoły ponadpodstawowej lub uczeń szkoły ponadpodstawowej prowadzącej kształcenie w zawodzie	159
5.2. Kierujący w stanie nietrzeźwości, w stanie po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie	163
5.3. Sprawcy wypadków drogowych	171
5.4. Kierowcy przekraczający limit punktów karnych	176
5.5. Osoby wykonujące zawód kierowcy	178
5.6. Instruktorzy, egzaminatorzy	181
5.7. Kierowcy pojazdów uprzywilejowanych w ruchu	184
5.8. Kierowcy z niepełnosprawnością	188
5.9. Kierowcy starsi wiekiem	197
Bibliografia	201
Załączniki	215